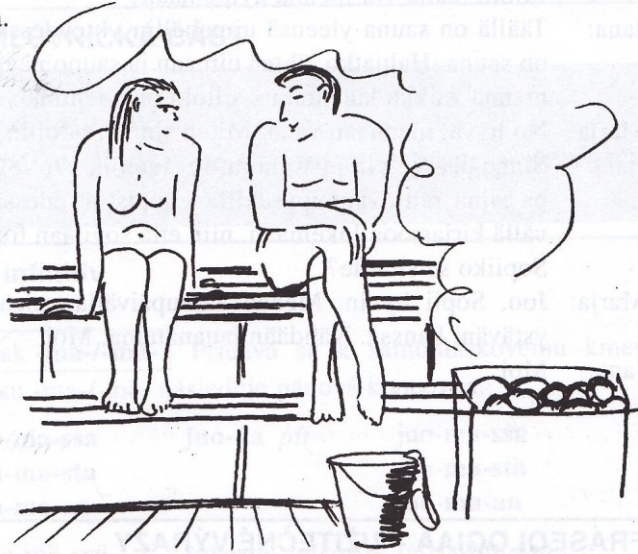

14. KAPPALE - NELJÄSTOISTA KAPPALE

Sauna

Satu meni saunaan
 pani laukun naulaan.
 Satu tuli saunasta
 otti laukun naulasta.

Sauna on suomalaisella maaseudulla yleensä erillinen rakennus, jossa käytään ottamassa löylyä ja peseytymässä. Varsinaisen löylyhuoneen lisäksi saunarakennukseen kuuluu myös pesuhuone ja pukuhuone. Saunan lämmityslaitteena on tavallisesti kiuas, josta saadaan löylyä heittämällä vettä kiuksalle. Kaupunkilaisasunnoissa on nykyisin usein huoneiston yhteydessä oma sauna, jossa on tietenkin sähkökiuas. Suomalaisissa kerrostaloissa on yleensä myös aina sauna, josta voi varata oman viikottaisen vuoron. Monilla työpaikoilla on omat saunansa, joskus edustustarkoitukseen, joskus henkilökunnan kuntosalin yhteydessä. Yleisiä saunojakin on vielä jäljellä. Niissä on isot kiuhaat ja omat kylvettäjät.

Vanha suomalainen sauna on ns. savusauna. Kun saunaa lämmitetään, se täyttyy savulla, joka sitten poistetaan seinäaukosta eli räppänestä.

Sauna ei ole suomalainen keksintö. Kaikki suomensukuiset kansat tuntevat saunan, mutta se on tunnettu muuallakin maailmassa. Suomessa toimii myös Sauna-Seura, joka levittää saunatietoutta ja julkaisee „Sauna“-lehteä.

Keskustelu

- Marja:** Hei Jana! Minun tekee mieli saunaan. Onko Prahassa saunaa? Mihin täällä voi mennä kylpemään?
- Jana:** Täällä on sauna yleensä uimahallin yhteydessä, ainakin Podolissa on sauna. Haluatko lähteä uimaan ja saunomaan Podoliin? Voidaan mennä vaikka lauantaina, silloin on enemmän aikaa.
- Marja:** No hyvä, mennään vaan. Miten sinne Podoliin pääsee?
- Jana:** Sinne pääsee yliopistolta raitiovaunulla 17. Voimme tavata vaikka siinä raitiovaunupysäkillä yliopiston edessä. Menen aamupäivällä kirjastoon lukemaan, niin että sovitaan treffit vaikka yhdeksi. Sopiiko se sinulle?
- Marja:** Joo. Sopii hyvin. Menen aamupäivällä pelaamaan kössiä erään ystäväni kanssa. Nähdään lauantaina. Moi.
- Jana:** Moi.

FRASEOLOGIAA – UŽITEČNÉ VÝRAZY

tekee mieli

Minun tekee mieli saunaan.
Minun tekee mieli kahvia.

chtít, mít chuť

*Mám chuť / Chtěla bych jít do sauny.
Mám chuť na kafe / na kávu.*

pelata kössiä / tennistä / golfia

hrát squash / tenis / golf

ALE! soittaa kitaraa / pianoa

hrát na kytaru / na piano

kuulua + ILL

Saunaan kuuluu pesuhuone.
Tämä kuuluu minulle.

*Do sauny patří umývárna.
To patří mně.*

Do sauny patří minule - to je můj pokoj

Translativ. Koncovka **-ksi** se připojuje k samohláskovému (slabému) kmenu. Používá se často k vyjádření určitého časového bodu, úseku, který je chápaný jako cíl.

Sovitaanko treffit kello yhdeksi?	<i>Domluvíme si sraz na jednu?</i>
Hän menee kotiin sunnuntaiksi.	<i>Pojede na neděli domů.</i>
Jään heille yöksi.	<i>Zůstanu u nich na noc.</i>

KIELIOPPIA – MLUVNICKÁ ČÁST

III infinitiivi – 3. infinitiv

Täytyy – ei tarvitse (täytyi – ei tarvinnut) – *muset – nemuset*

III infinitiivi – 3. infinitiv

3. infinitiv má znak **-ma-/-mä-**. Přidává se k samohláskovému kmenu (silnému). Po znaku **-ma-/-mä-** následuje pádová koncovka.

asu-a <i>bydlet</i>	asu-ma-ssa	juo-da <i>pít</i>	juo-ma-ssa
	asu-ma-sta		juo-ma-sta
	asu-ma-an		juo-ma-an
teh-dä <i>dělat</i>	teke-mä-ssä	tava-ta <i>setkat se</i>	tapaa-ma-ssa
	teke-mä-stä		tapaa-ma-sta
	teke-mä-än		tapaa-ma-an

3. infinitiv se používá jen s některými pády:

Sloveso olla + inessiv:

Olin kirjastossa lukema-ssa.	<i>Byl jsem v knihovně a studoval.</i>
Olimme saunassa kylpemä-ssä.	<i>Byli jsme v sauně (se koupat).</i>

Sloveso pohybu (kam?) + illativ:

Menen kirjastoon lukema-an.	<i>Jdu do knihovny studovat.</i>
Menemme Podolfin uima-an.	<i>Jdeme plavat do Podolí.</i>

Minulý čas:			
minun täytyi	<i>musel jsem</i>	meidän täytyi	<i>museli jsme</i>
sinun täytyi	<i>musel jsi</i>	teidän täytyi	<i>museli jste</i>
hänen täytyi	<i>musel</i>	heidän täytyi	<i>museli</i>
Zápor:			
minun ei tarvinnut	<i>nemusel jsem</i>	meidän ei tarvinnut	<i>nemuseli jsme</i>
sinun ei tarvinnut	<i>nemusel jsi</i>	teidän ei tarvinnut	<i>nemuseli jste</i>
hänen ei tarvinnut	<i>nemusel</i>	heidän ei tarvinnut	<i>nemuseli</i>

Vzory pro vytvoření věty se slovesem täytyy:

Přidává-li se ke slovesu **täytyy** sloveso v infinitivu, které má přímý předmět, je tento předmět zpravidla v NOM, tedy bez koncovky.

GEN + täytyy + INF + předmět v NOM

Isän täytyy ostaa uusi auto. *Otec musí koupit nové auto.*
Teidän täytyy muistaa tämä asia. *Musíte si tuto věc zapamatovat.*

V PART je předmět tehdy, když **a)** jde o sloveso, které vyžaduje partitiv, tedy o sloveso průběhové, bezvýsledkové, **b)** předmět je slovo látkové, **c)** předmět vyjadřuje neurčitý počet něčeho (věta c):

GEN + täytyy + INF + předmět v PART

a) **Sinun täytyy auttaa minua.** *Musiš mi pomoct.*
b) **Meidän täytyy ostaa kahvia.** *Musíme koupit kávu.*
c) **Hänen täytyy lukea tenttiin monta kirjaa.** *Musi na zkoušku přečíst mnoho knih.*

Jde-li o větu zápornou, je předmět vždy v PART:

GEN + ei tarvitse + INF + předmět v PART

Isän ei tarvitse ostaa uutta autoa. *Otec nemusí koupit nové auto.*
Teidän ei tarvitse muistaa tätä asiaa. *Nemusíte si tuto věc zapamatovat.*

Jsou-li ve větě dva infinitivy (1. a 3. INF), je předmět též v NOM bez koncovky:

GEN + täytyy + INF + 3. INF -ma/-mä + NOM + (ADV)

Minun täytyy mennä viemään kirje postiin.

Musím odnést dopis na poštu.

Hänen täytyy mennä varaamaan saunavuoro ensi viikoksi.

Musi jít rezervovat saunu na příští týden.

Je-li věta záporná, je předmět vždy v PART:

GEN + ei tarvitse + INF + 3. INF -ma/-mä + PART

Minun ei tarvitse mennä ostamaan postimerkkiä.

Nemusím jít koupit známku.

Isän ei tarvitse mennä hakemaan lääkettä apteekista.

Otec nemusí chodit pro lék do lékárny.

HARJOITUKSIA – CVIČENÍ

1. Vytvořte věty s 3. infinitivem, tj. s tvarem -ma/-mä-.

VZOR: Mihin sinä menet? (KAUPPA – OSTAA – OLUT)
Kauppaan ostamaan olutta.

1. Mihin Marja menee? (KIRJASTO – LUKEA)
2. Mihin he menevät? (PODOLÍ – UIDA)
3. Mihin te menette? (JAZZ-KLUBI – KUUNNELLA – MUSIIKKI)
4. Mihin sinä menet? (LAINATA – KIRJASTO – KIRJA)
5. Mihin hän menee? (VIEDÄ – KIRJE – POSTI)

2. Odpověďte podle vzoru.

VZOR: Mitä sinä aiot tehdä? (KÄYDÄ – KAUPPA – OSTAA – OLUT)
Käydä kaupassa ostamassa olutta.

1. Mitä te teette täällä?	(OLLA – TÄÄLLÄ – OPISKELLA – SUOMI)	
2. Missä Jussi on?	(KIRJASTO – KIRJOITTAJAA – ESITELMÄ)	
3. Missä olit eilen?	(PELATA – TENNIS)	
4. Missä hän oli illalla?	(TAVATA – YSTÄVÄ)	
5. Missä Jana oli viikonloppuna?	(KÄYDÄ – KOTI)	
6. Missä olitte koko päivän?	(OLLA – LUISTELLA – JÄRVI – JÄÄ)	
7. Miksi et vastannut puhelimeen?	(OLLA – JUURI – PUHUA – NAAPURI – KANSSA)	

3. Vytvořte věty podle vzoru.

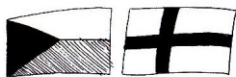
VZOR: Mistä sinä tulet? (KAUPPA – OSTAA – OLUT)
Tulen kaupasta ostamasta olutta.

1. Mistä sinä tulet?	(KIRJASTO – LUKEA)	
2. Mistä Jussi tulee?	(DISKO – TANSSIA)	
3. Mistä te tulette?	(ASEMA – SAATTAJAA – YSTÄVÄ)	
4. Mistä he tulevat?	(ITALIA – HIIHTÄÄ)	
5. Mistä hän tulee?	(PODOLÍ – SAUNOA)	

4. Vytvořte věty podle vzoru.

VZOR: Miten sinä menit Brnoon? (LENTÄÄ)
Lentämällä.

1. Miten menit työhön?	(KÄVELLÄ)	
2. Miten opit suomea?	(LUKEA)	
3. Miten löysit museon?	(KYSYLLÄ)	
4. Miten vietit viikonloppun?	(RETKEILLÄ)	
5. Miten ehdit junaan?	(JUOSTA)	

5. Přeložte do finštiny a pokuste se ve větách používat 3. infinitiv.

1. Jsem doma a píšu domácí úkol.
2. Jdu na poštu poslat dopis do Finska.
3. Každou středu chodím plavat.
4. Právě se vracím z plavání.
5. Byl jsem na horách lyžovat.

6. Dejte věty do záporu podle vzoru.

VZOR: Minun täytyy ostaa uusi laukku.
Minun ei tarvitse ostaa uutta laukkua.

1. Minun täytyy pestä tuo likainen auto.
2. Sinun täytyy kirjoittaa pitkä esitelmä.
3. Heidän täytyy mennä kauppaan.
4. Jussin täytyy tehdä koti-tehtävä.
5. Lauran täytyy mennä ratsastustunnille.
6. Sinun täytyy kertoa Jussille iltasatu.
7. Juoksijan täytyy voittaa kilpailu.

7. Přeložte do finštiny s pomocí slovníku.

1. Musíme mu odpovědět?
2. Musíme se vrátit brzy.
3. Nemusíte se vrátit tak rychle.
4. Musíš být včas doma.
5. Musím ti to zítra ukázat.
6. Už musíte odejít?
7. Musíme to přeložit do zítřka.
8. Musím opravit testy.
9. Nemusí se bát.
10. Tohle musíš umět.
11. Teď musíš číst.
12. Musí se učit sám.
13. Musíte poslouchat.
14. Musíš jezdit tak často domů?
15. Už budete muset končit.
16. Musím si koupit nový kabát.
17. Musíme to dělat společně.
18. Musím přečíst text ještě jednou.
19. Nemusíte klepat.
20. Musíte mi to vysvětlit.
21. Musíš mi dát svou adresu.
22. Musí tu zůstat?
23. Musíme čekat dlouho?
24. Musíme tam jít spolu.
25. Dnes musím jít brzy domů.
26. Zítra musím vstát brzo ráno.
27. Musíš si to jablko umýt.
28. Musíme mu napsat dlouhý dopis.
29. Nemusíte jim to říkat.
30. Musím vám to říct.
31. Nemusím mu to říct.
32. Musíš se o to aspoň pokusit.
33. Musíme to vzít domů.
34. Musíš si to pamatovat.

8. Dejte slova v závorkách do translativu.

1. Sovimme treffit (KELLO 1).
2. Minun täytyy ehtiä asemalle (KELLO 5).
3. Marja haluaa matkustaa Suomeen (JOULU).
4. Matkustan maalle (VIIKONLOPPU).
5. Lähdän maalle (2 VIIKKO).

9. Přeložte do finštiny a použijte translativu.

1. Jdu k lékaři na desátou. 2. Slíbil přijít na sedmou. 3. Jedu na měsíc do Ameriky. 4. Jedeme na týden lyžovat. 5. Máme rezervaci v hotelu na tři dny/ noci. 6. Máme rezervaci v restauraci na sedmou. 7. Půjčil jsem si knihu z knihovny na dva týdny. 8. Na dnešní večer máme lístky do divadla.

SANASTOA – SLOVNÍ ZÁSoba

<i>enemmän</i>	více	<i>pesuhuone</i> , -en, -tta	místnost na mytí, koupelna
<i>erilli nen</i> , -sen, -stä	oddělený, zvláštní, samostatný	<i>poist aa</i> , -an, -i -anut	odstranit
<i>heit tää</i> , -än, -ti, -tänyt	házet	<i>pääs tä</i> , -en, -i -syt	dostat se (kam)
<i>hieno</i> , -n, -a	jemný; fajn(ový)	<i>pukuhuone</i> , -en, -tta	šatna
<i>hienoa!</i>	fajn!	<i>raitiovaunu</i> , -n, -a	tramvaj
<i>informaatio</i> , -n, -ta	informace, údaj	<i>raitiovaunupysä ki</i> , -n, -ä	stanice tramvaje
<i>jäljellä: olla jäljellä</i>	zbývat	<i>retkeil lä</i> , -en, -i, -lyt	jezdit na výlety
<i>jää</i> , -n, -tä	led	<i>sa tu</i> , -dun, -tua	pohádka; Satu je též ženské jméno
<i>kansa</i> , -n, -a	národ	<i>sauno a</i> , -n, -i, -nut	saunovat se
<i>kiu as</i> , -kaan, -asta	saunová kamna	<i>savu</i> , -n, -a	kouř
<i>ko ti</i> , -din, -tia	domov	<i>seinäauk ko</i> , -on, -koa	otvor ve zdi
<i>kotiin</i>	domů	<i>seura</i> , -n, -a	společnost, spolek
<i>kotona</i>	doma	<i>silloin</i>	tehdy
<i>kuulu a</i> , -n, -i, -nut	patřit	<i>suomensukui nen</i> , -sen, -sta	Finům příbuzný
<i>kyl peä</i> , -ven, -pi, -penyt	koupat se (často v sauně)	<i>sähkö</i> , -n, -ä	elektrina
<i>levit tää</i> , -än, -ti, -tänyt	rozšířit	<i> treffit</i> (pl) (slang)	schůzka
<i>lisäksi + GEN</i>	k, při; navíc	<i>tunnet tu</i> , -un, -tua	známý (všeobecně)
<i>lämmit tää</i> , -än, -ti, -tänyt	zatopit; ohřát	<i>täyt tyä</i> , -yn, -tyi, -tynyt	zaplnit se
<i>lämmitys lait e</i> , -teen, -etta	topné těleso	<i>uimahalli</i> , -n, -a	plavecký bazén, stadion
<i>löyly</i> , -n, -ä	pára (v sauně)	<i>vaikka</i>	třeba; ačkoliv
<i>maaseu tu</i> , -dun, -tua	venkov	<i>yhteydessä:</i>	
<i>mieli:</i>		GEN + yhteydessä	spolu s, při
<i>minun tekee mieli</i>	chce se mi, mám chuť	<i>yleensä</i>	zpravidla, obvykle
<i>naula</i> , -n, -a	hřebík		
<i>nykyisin</i>	dnes, nyní		
<i>pese ytyä</i> , -dyn, -tyi, -tynyt	umýt se		

joiki - en, -heaj, -kiva - rika
mmiivdaa - aapamaa
halkaa - en - hai - kumil
- sledat, dohled, ...